

DRŽAVNO NATJECANJE
IZ OSNOVA ELEKTROTEHNIKE I MJERENJA U ELEKTROTEHNICI
šk. godina 2011./2012.

Zaporka:

ZADATCI ZA TEORIJSKI DIO NATJECANJA

Naputak za natjecatelje:

1. Raspoloživo vrijeme za rad je 150 minuta.
2. Rješenja upisati u za to predviđenu tablicu kemijskom olovkom. Upisani rezultati moraju proizlaziti iz priloženog postupka izrade, u suprotnom učenik za taj dio dobiva 0 bodova.
3. Dopuštena je uporaba kalkulatora.
4. Dopuštena je uporaba udžbenika odobrenih od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.
5. Nije dopuštena uporaba zbirki zadataka.
6. Nije dopuštena uporaba mobitela.
7. Pažljivo čitajte zadatke!

S R E T N O !

Mogući broj bodova: 70

Učinak:

Potpis članova prosudbenog povjerenstva :

1. _____

2. _____

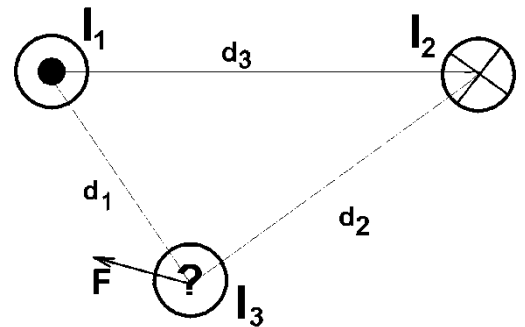
3. _____

Kutina, 26. i 27. travnja 2012.

ZADATAK 1.

Tri vodiča postavljena su u zraku u vrhove pravokutnog trokuta. Treba izračunati silu po metru duljine na vodič i odrediti smjer struje I_3 kroz vodič, tako da sila na vodič ima zadani smjer. Skicirajte vektore.

Zadano je: $I_1=100$ A; $I_2=150$ A; $I_3=70$ A
 $d_1=50$ cm; $d_2=120$ cm; $d_3=130$ cm

Rješenja		Mogući bodovi	Učinak
Veličina	Rezultat		
B_1		1	
B_2		1	
B_{12}		2	
F/I		1	
Skica smjera struje i gustoće magnetskog toka		2	
UKUPNO BODOVA		7	

Rješenje 1.:

Rješenje 1.:

ZADATAK 2.

Zavojnica s potpuno zatvorenom feromagnetskom jezgrom presjeka $S_{Fe} = 16 \text{ cm}^2$, srednje duljine silnica $l_{Fe} = 40 \text{ cm}$ ima $N = 400$ namotaja. Kroz zavojnicu teče struja $I = 0.32 \text{ A}$ i stvara u jezgri magnetski tok gustoće 0.8T .

Izračunaj induktivitet zavojnice L , relativnu permeabilnost željaza μ_r pri toj struji i magnetski tok Φ .

Koliki je iznos (apsolutna vrijednost) napona samoindukcije u_s u toj zavojnici, ako u vremenu $\Delta t = 0.1 \text{ s}$ struja linearno padne na nulu. Pretpostavite da je pri tome relativna permeabilnost željeza konstantna.

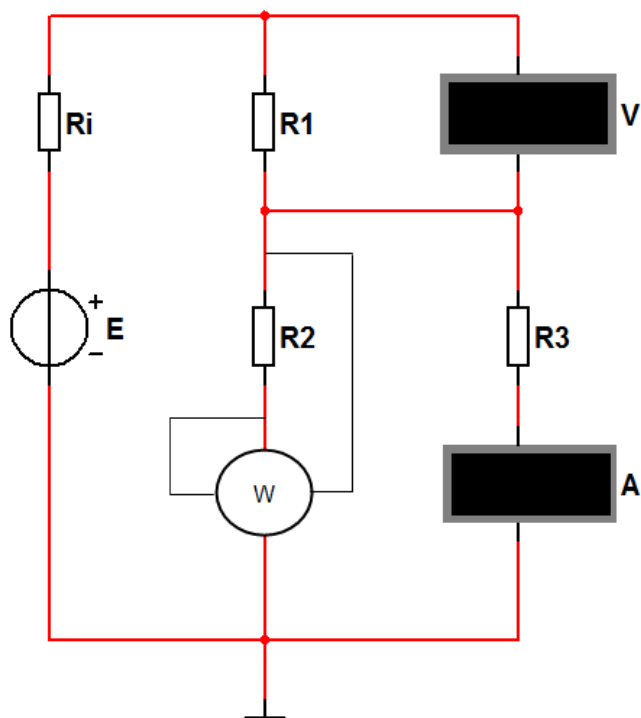
Rješenja		Mogući bodovi	Učinak
Veličina	Rezultat		
$L =$		3	
$\mu_r =$		1	
$\Phi =$		1	
$u_s =$		2	
UKUPNO BODOVA		7	

Rješenje 2.:

Rješenje 2.:

ZADATAK 3.

Instrumenti uključeni u mrežu prema slici mjere: $U_V=15V$, $I_A=2A$, $P=5W$. Ako je poznat iznos otpora $R_2=5\Omega$ i $R_i=1\Omega$ odredi snagu izvora P_i .

Rješenja		Mogući bodovi	Učinak
Veličina	Rezultat		
R_{uk}		2	
I_{uk}		2	
P_i		3	
UKUPNO BODOVA		7	

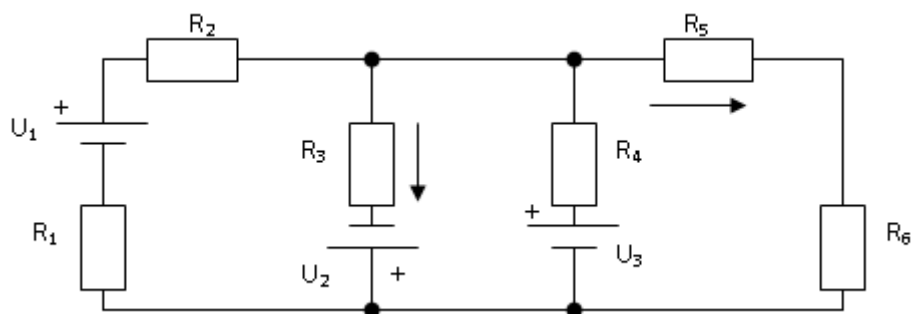
Rješenje 3.:

Rješenje 3.:

ZADATAK 4.

Na slici je prikazana električna mreža. Primjenom Millmanovog teorema odredi struju kroz otpor R_3 i R_5 .

$$\begin{aligned}R_1 &= 1 \, \Omega \\R_2 &= 1 \, \Omega \\R_3 &= 6 \, \Omega \\R_4 &= 3 \, \Omega \\R_5 &= 4.5 \, \Omega \\R_6 &= 1.5 \, \Omega \\U_1 &= 14 \, \text{V} \\U_2 &= 42 \, \text{V} \\U_3 &= 42 \, \text{V}\end{aligned}$$

Rješenja		Mogući bodovi	Učinak
Veličina	Rezultat		
$U_{AB} =$		3	
$I_3 =$		2	
$I_{56} =$		2	
Ukupno bodova		7	

Rješenje 4.:

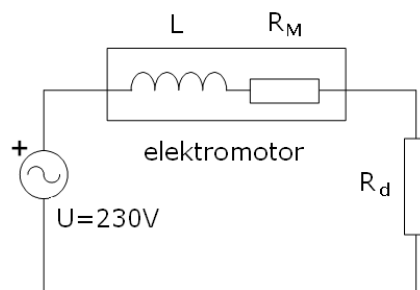

Rješenje 4.:

ZADATAK 5.

Odredi iznos otpora otpornika R_d koji je potrebno spojiti u seriju s elektromotorom (induktivnim trošilom) nazivnih podataka ($P_n=220 \text{ W}$, $U_n=110 \text{ V}$, $\cos\varphi=0,8$) s ciljem da se trošilu omogući rad na nazivnom naponu u gradskoj mreži ($U = 230 \text{ V}$).

Nacrtaj vektorski dijagram.

Veličina	Rješenja		Mogući bodovi	Učinak
	Rezultat			
U_{RM}			1	
U_L			1	
I			1	
U_{Ruk}			1	
U_{Rd}			1	
R_d			1	
vektorski dijagram			1	
Ukupno bodova			7	

Rješenje 5.:

Rješenje 5.:

ZADATAK 6.

Kolikom je frekvencijom f izvršeno mjerenje U-I metodom omskog otpora R i induktiviteta $L=12\text{mH}$ mjernog svitka, ako je kod istosmjernog izvora napajanja izmjeren napon $4,23\text{V}$ i struja $1,85\text{A}$, a kod izmjeničnog sinusoidalnog izvora napajanja $25,22\text{V}$ i $0,94\text{A}$? Koliki je otpor R mjerenog svitka ?

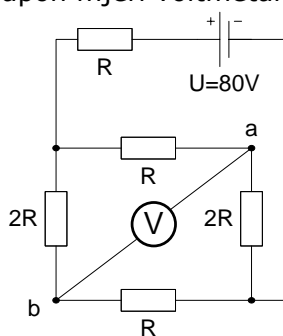
Rješenja		Mogući bodovi	Učinak
Veličina	Rezultat		
R_L		2	
Z_L		1	
X_L		2	
ω		1	
f		1	
Ukupno bodova		7	

Rješenje 6.:

Rješenje 6.:

ZADATAK 7.

Koliki napon mjeri voltmetar između točaka a i b u spoju na slici, ako je $U= 80\text{ V}$?

Rješenja		Mogući bodovi	Učinak
Veličina	Rezultat		
φ_a		3	
φ_b		3	
U_{ab}		1	
Ukupno bodova		7	

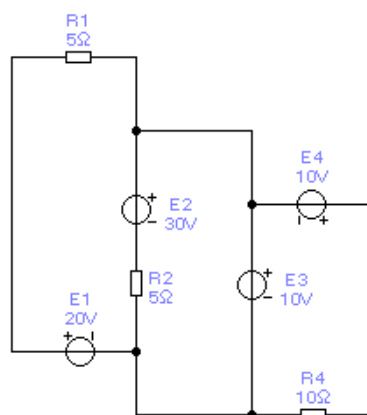
Rješenje 7.:

Rješenje 7.:

ZADATAK 8.

U mreži na slici metodom superpozicije potrebno je odrediti jakost struje kroz izvor E_3 ($I_3=?$).

Poznato je: $R_1=5\Omega$; $R_2=5\Omega$; $R_4=10\Omega$;
 $E_1=20V$; $E_2=30V$; $E_3=10V$; $E_4=10V$

Rješenja		Mogući bodovi	Učinak
Veličina	Rezultat		
I_3' (A)		1	
I_3'' (A)		1	
I_3''' (A)		2	
I_3'''' (A)		1	
I_3 (A)		2	
Ukupno bodova		7	

Rješenje 8.:

Rješenje 8.:

ZADATAK 9.

Na gradsku mrežu (230V,50Hz) su priključeni aparat za zavarivanje, elektromotor i peć za zagrijavanje. Aparat za zavarivanje troši snagu 6kW uz $\cos\varphi_1=0,5$ (ind.), motor troši 12kW uz $\cos\varphi_2=0,8$ (ind.), a peć 10kW uz $\cos\varphi_3=1$.

Odredi kolika je ukupna struja iz izvora i uz koji $\cos\varphi_{uk}$.

Rješenja		Mogući bodovi	Učinak
Veličina	Rezultat		
Q_{Luk}		2	
P_{uk}		1	
S		2	
I		1	
$\cos\varphi_{uk}$		1	
UKUPNO BODOVA		7	

Rješenje 9.:

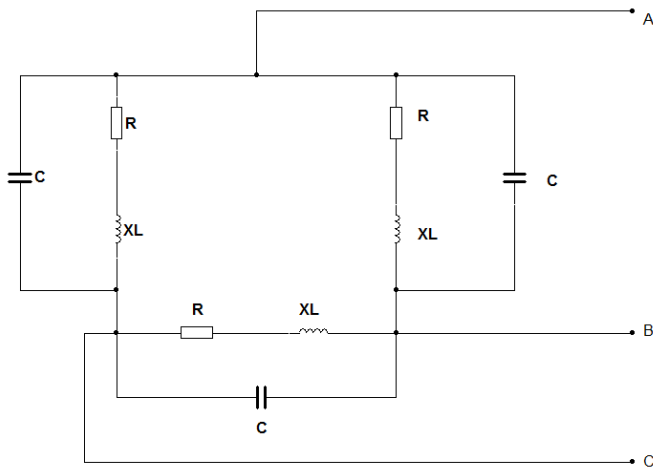
Rješenje 9.:

ZADATAK 10.

Simetrično trofazno trošilo spojeno je u trokut prema slici.

Poznato je: $R=9\Omega$; $f=50\text{Hz}$ te ukupan faktor snage $\cos\varphi'=0,8$ (uključujući i kompenzacijske kondenzatore). Jalova snaga na svakom od kondenzatora iznosi $Q_c=6352,5\text{ kVAR}$. Struje kroz induktivitete iznose 1100 A .

Izračunaj kapacitet kompenzacijskih kondenzatora C i induktivni otpor X_L za zadane podatke i provedenu kompenzaciju snage.

Rješenja		Mogući bodovi	Učinak
Veličina	Rezultat		
X_L		4	
C		3	
Ukupno bodova		7	

Rješenje 10.:

Rješenje 10.: